ERW
Ein Rhanbarth ar Waith
Education through Regional Working
www.erw.cymru
www.erw.wales

Cyd-Bwyllgor ERW
Dydd Llun, 16eg Gorffennaf, 2018
Y Llwyfan, Heol y Coleg, Caerfyrddin
10.00 am - 1.40 pm

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn [Cadeirydd] Cyngor Sir Ceredigion

Y Cynghorydd Jennifer Raynor	Dinas a Sir Abertawe
Y Cynghorydd David Simpson	Cyngor Sir Penfro
Y Cynghorydd Peter Rees	Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
Y Cynghorydd Emlyn Dole	Cyngor Sir Caerfyrddin
Mr Phil Roberts	Prif Weithredwr Arweiniol - ERW a Chyngor Dinas a Sir Abertawe
Mr Eifion Evans	Cyngor Sir Ceredigion
Mr Ian Westley	Cyngor Sir Penfro
Mr Ian Eynon	Cyngor Sir Penfro - (Dirprwy Swyddog A151 ERW)
Mr Aled Evans	Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
Mr Gareth Morgans	Cyngor Sir Caerfyrddin
Ms Betsan O'Connor	Rheolwr Gyfarwyddwr ERW
Mr Ian Budd	Cyngor Sir Powys – Cyfarwyddwr Arweiniol ERW
Mr Jonathan Haswell	Cyngor Sir Penfro (Swyddog A151 ERW)
Ms Elin Prysor	Cyngor Sir Ceredigion (Swyddog Monitro ERW)
Ms Jo Hendy	Cyngor Sir Penfro (Pennaeth Archwilio Mewnol ERW)
Mr Chris Llewellyn	CLILC
Mr Steve Vincent	Lywodraeth Cymru
Mr Jeremy Saunders	Swyddfa Archwilio Cymru
Mr Jon Mather	Swyddfa Archwilio Cymru
Mrs Janine Owen	Cyngor Sir Caerfyrddin (Gwasanaethau Democrataidd)

1. **YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB**

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorydd Rob Stewart (Cyngor Sir Abertawe), y Cynghorydd Rosemarie Harris (Cyngor Sir Powys), y Cynghorydd Rob Jones (Cyngor Castell-nedd Port Talbot), Ms Ruth Conway (Llywodraeth Cymru), Mr Mark James (Cyngor Sir Caerfyrddin) a Mr Steven Phillips (Cyngor Castell-nedd Port Talbot).

2. **DATGAN BUDDIANNAU PERSONOL**

Ni chafwyd dim datganiadau o fuddiant personol

3. **LLOFNODI FEL COFNOD CYWIR COFNODION CYFARFOD Y CYD-BWYLLGOR A GYNHALWYD AR Y 21 MAWRTH 2018**

PENDERFYNWYD llofnodi cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mawrth, 2018, gan eu bod yn gofnod cywir.

4. **MATERION SY'N CODI O'R COFNODION**

Nid oedd dim materion yn codi o gofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mawrth 2018.

5. **DIWEDDARIAD Y PRIF WEITHREDWR ARWEINIOL**

Cafodd y Cyd-bwyllgor Adroddiad Sicrwydd diweddar a oedd yn cynnwys cynllun gweithredu, cynnydd a manylion am y swyddogion cyfrifol.

Roedd yr adroddiad o ran y weithdrefn gymeradwyo yn cynnig mwy o eglurdeb o ran y broses ffurfiol o gymeradwyo. Dangoswyd y broses yn rhan o siart llif a atodwyd i'r adroddiad. Er y cytunwyd ar y weithdrefn hon mewn egwyddor byddai proses mwy ffurfiol yn cael ei darparu yn ystod cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor.

CYTUNWYD i dderbyn yr adroddiad diweddaru gan y Prif Weithredwr Arweiniol

6. **ADRODDIADAU O GANLYNIAD I'R CYFARFOD DIWETHAF:-**

6.1. **YSGOLOION SY'N PERI GOFID**

Yn ystod ei gyfarfod diwethaf gofynnodd y Cyd-bwyllgor am gael y wybodaeth ddiweddaraf ynghylch y cymorth sydd ar gael i ysgolion sy'n peri pryder [cofnod 6].

Cafodd y Cyd-bwyllgor adroddiad ynghyd â dogfennau cyfarwyddyd ynghylch Ysgolion ERW sy'n Peri Pryder 2017-18 a Phrotocol ERW ynghylch Ysgolion sy'n Peri Pryder. Roedd y dogfennau wedi'u cynllunio ar gyfer Ymgynghorwyr Her ac roeddent yn cynnwys gwybodaeth am y protocol a'r cymorth a ddylai fod ar gael i ysgolion sy'n peri pryder.

Eglurodd y Rheolwr Gyfarwyddwr er bod rhanbarthau'n darparu cymorth i ysgolion sy'n peri pryder, roedd y cyfrifoldeb statudol ar gyfer pob ysgol yn parhau yng ngofal yr Awdurdod Lleol.

Fodd bynnag, cydnabuwyd bod llawer o ysgolion yn perthyn i'r dosbarth 'ysgol sy'n peri pryder' ac nad oedd y pryderon cynnar ynghylch perfformiad ysgol yn cael eu nodi nac yn cael sylw yn ddigon cynnar ar hyn o bryd. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, atodwyd diagram i'r adroddiad yn nodi ac yn egluro rolau a chyfrifoldebau wrth adnabod a thynnu sylw at bryderon.

Felly'r gobaith oedd y byddai'r ddogfen ganllaw yn nodi problemau yn gynt, yn rhoi cymorth ar waith ac yn lleihau nifer yr ysgolion sy'n datblygu meysydd sylweddol i'w gwella.

Codwyd y materion canlynol wrth ystyried yr adroddiad:-

- Mynegwyd pryder bod y ddogfen wedi cael ei hysgrifennu heb roi sylw priodol i Awdurdodau Lleol. Dywedodd y Rheolwr Gyfarwyddwr bod y ddogfen wedi cael ei diweddaru a bod diagram wedi'i ddatblygu i gael cymorth yn gyflym ac i sicrhau eglurder o ran pwy oedd yn gyfrifol am beth.

- Dywedwyd bod rhywfaint o ddyblygu o ran y lefelau staffio ac nid oedd yn glir pwy oedd yn gwneud y penderfyniadau.

- Awgrymwyd y byddai'n arfer gorau i'w rannu ar lefel ranbarthol er mwyn mapio'r hyn oedd Awdurdodau eraill yn ei gyflawni yn y maes hwn.

- Dywedodd y Cyfarwyddwr Arweiniol, drwy atgyfnerthu'r dull gweithredu a llunio strategaethau clir roedd gwelliant sylweddol eisoes wedi'i wneud yn y maes hwn. Roedd hyn yn cynnwys nodi a chyrraedd ysgolion yn ddigon cynnar i leihau ymyriadau, ymdrech fwy cydweithredol ac ar y cyd, llywodraethu ac arweinyddiaeth effeithlon.

- Mewn ymateb i sylw ynghylch casglu gwybodaeth am y gweithgarwch o fewn cynllun busnes ERW, dywedodd y Prif Weithredwr Arweiniol y byddai angen cynnal gwaith ychwanegol gan gynnwys nodi meysydd o arfer gorau, a nodi ble a'r defnydd gorau o adnoddau. Byddai'r gwaith hwn yn cael ei gynnwys yn y Cynllun Busnes a'i gylchredeg i aelodau'r Cyd-bwyllgor maes o law.

  CYTUNWYD bod ystyriaeth o'r adroddiad gan gynnwys y gwaith ychwanegol a nodwyd ar wella ysgolion, yn cael ei ohirio tan y cyfarfod nesaf.

6.2. CANLYNIADAU TGAU

Cafodd y Cyd-bwyllgor adroddiad a roddodd drosolwg o ganlyniadau cenedlaethol TGAU.

Dywedodd y Cadeirydd er mwyn rhoi cyfle i'r Cyd-bwyllgor ddadansoddi'r canlyniadau ar y cyd â'r blynyddoedd blaenorol, byddai'n fuddiol cael adroddiad pellach yn dilyn canlyniadau TGAU 2018.

Cytunwyd:

6.2.1 i dderbyn yr adroddiad fel y'i cyflwynwyd;

6.2.2 y byddai adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cyd-bwyllgor yn y cyfarfod nesaf, i gynnwys y newidiadau o ran mesurau atebolrwydd, a Chrynodeb Gweithredol gan Lywodraeth Cymru, ynghyd â'r canlyniadau.

6.3. CYFLWYNIAD I'R GRWP CRAFFU AR ADOLYGU AC ADNEWYDDU

Gofynnodd y Cyd-bwyllgor yn ei gyfarfod diwethaf i gael y cyflwyniad a ddarparwyd i'r Grŵp Cynghorwyr - Craffu ar ERW ar 9 Mawrth 2018.

Bu'r Cyd-bwyllgor yn ystyried y cyflwyniad a oedd yn cynnwys gwybodaeth am y cynnydd a wnaed yn dilyn argymhellion adolygu a diwygio'r Cyd-bwyllgor.

Mynegwyd y sylwadau canlynol wrth ystyried y cyflwyniad:-

Cafwyd sylw bod perygl i gymhlethu'r strategaeth gyfan, teimlwyd mai arweinyddiaeth, addysgu a dysgu oedd y ffactorau allweddol ac roedd yn bwysig sicrhau eglurder.

Awgrymwyd cynnwyd y Strwythur Llywodraethu ERW a nodir yn Eitem 9.3 yn cael ei gynnwys yn y rhaglen adolygu a diwygio a'i ddefnyddio fel y prif sbardun.

CYTUNWYD

6.3.1 derbyn yr adroddiad;

6.3.2 cynnwys yr Adroddiad Amlinellol ar gyfer Adolygu a Diwygio Trefniadau Llywodraethu (eitem 9.3) yn Rhaglen Adolygu a Diwygio ERW.

6.4. GOHEBIAETH I GRWP CYNGHORWYR CRAFFU

Gofynnwyd i'r Cyd-bwyllgor ystyried llythyr drafft gan ERW a gafodd ei ysgrifennu mewn ymateb i lythyr (09/04/2018) a dderbyniwyd gan Gadeirydd Cyd-bwyllgor ERW oddi wrth y Cynghorydd Darren Price, Cadeirydd Grŵp Cynghorwyr - Craffu ar ERW.

CYTUNWYD cymeradwyo'r llythyr ymateb drafft gan gynnwys cyfeiriad at y canlynol:

i) bod y Rhaglen Adolygu a Diwygio yn parhau ar waith
ii) bod newidiadau yn y Model Cenedlaethol yn cael eu monitro cyn y gellir gwneud penderfyniadau terfynol o ran strwythur ERW yn y dyfodol.

6.5. ADOLYGU LLETY PRESENNOL ERW

Cafodd y Cyd-bwyllgor adroddiad ar adolygiad o lety presennol ERW yn Y Llwyfan, Caerfyrddin.

Dywedodd y Swyddog Monitro y gellid anwybyddu ystyriaethau a oedd yn ymwneud â'r Les/Trwyddedau o ran penderfyniadau a oedd yn ymwneud ag adleoli ERW.

Roedd yr adroddiad yn cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf am drefniadau presennol ERW gan gynnwys manylion am y sail resymegol ar gyfer ceisio llety yn y dyfodol a'r materion iechyd a diogelwch cyfredol.

Gofynnwyd i'r Cyd-bwyllgor ystyried y sefyllfa bresennol ac i lunio barn ynghylch addasrwydd y llety presennol a'r gwerth am arian wrth adnewyddu'r brydles bresennol wrth ystyried y dewisiadau eraill sydd ar gael. Yn ogystal, ar sail y dystiolaeth a gyflwynwyd a'r rhesymau dros symud i safle newydd, gofynnwyd am benderfyniad cyflym er mwyn sicrhau bod amserlen ar waith gan effeithio cyn lleied â phosibl ar waith y sefydliad o ddydd i ddydd.

Codwyd y materion canlynol wrth ystyried yr adroddiad:-

Mewn ymateb i ymholiad, dywedodd y Rheolwr Gyfarwyddwr fod ERW ar hyn o bryd yn cyflogi 47 aelod o staff, a bod 40 ohonynt ar hyn o bryd yn defnyddio'r adeilad.

Dywedwyd hyd nes y byddai'r Model Cenedlaethol yn cael ei gadarnhau, nid oedd y Cyd-bwyllgor mewn sefyllfa i ystyried lle swyddfa arall ac y byddai'n ddoeth i ofyn am opsiwn dros dro.

Yn dilyn y sylw uchod, bu'r Cyd-bwyllgor yn trafod opsiynau dros dro a oedd yn cynnwys darparu cyfleusterau gweithio ystwyth ym mhob Awdurdod Lleol.

Cafwyd cynnig na ddylai staff ERW ddefnyddio adeiladau Llywodraeth Cymru er mwyn cyflawni eu gwaith yn y dyfodol, a chafodd y cynnig hwn ei eilio.

O ran y swm sylweddol o arian a oedd yn cael ei wario ar hyn o bryd ar gynadleddau a seminarau, awgrymwyd y byddai'n fuddiol petai'r 6 Awdurdod Lleol yn cynnal y cynadleddau yn eu tro. Yn ogystal, dywedodd y Rheolwr Gyfarwyddwr fod ymholiadau eisoes ar waith i ddefnyddio cyfleusterau mewn ysgolion.

CYTUNWYD

6.5.1 (i) bod y sefyllfa bresennol o ran y brydles bresennol yn cael ei nodi;

(ii) bod angen ail drafod y brydles gyfredol am gyfnod pellach, yn ddibynnol ar gynnydd Rhaglen Adolygu a Diwygio ERW a'r Model Cenedlaethol;

6.5.2 bod y sefyllfa bresennol o ran yr Adroddiad Iechyd a Diogelwch yn cael ei nodi;

6.5.3 bod yr arbedion effeithiolrwydd a'r gwerth am arian o ran symud lleoliad yn cael eu nodi;

6.5.4 dirprwyo i'r:

(a) Prif Weithredwr Arweiniol, y Rheolwr Gyfarwyddwr a Chyfarwyddwr Arweiniol Addysg i ystyried yr agweddau lliniaru o ran iechyd a diogelwch;

(b) y Swyddog Monitro i ystyried sefyllfa gyfreithiol y brydles;

6.5.5 na ddylai staff ERW ddefnyddio adeiladau Llywodraeth Cymru os bydd angen swyddfeydd eraill yn y dyfodol.

6.6. CÔD LLYWODREATHU CORFFORAETHOL

Yn ystod ei gyfarfod ar 18 Mai, 2018, cytunodd y Cyd-bwyllgor i fabwysiadu Côd Llywodraethu Corfforaethol [cofnod 5.1]. Yn dilyn newid yn y Rheoliadau a chyngor gan Bennaeth Archwilio Mewnol ERW bu'n rhaid diweddaru'r Côd yn unol â hynny.

Bu'r Cyd-bwyllgor yn ystyried y Côd Llywodraethu Corfforaethol a nodwyd bod y Côd yn berthnasol i'r staff a oedd yn cael eu cyflogi'n ganolog gan ERW yn unig a byddai gweithwyr yr Awdurdod Lleol yn cydymffurfio â'u Codau Llywodraethu Corfforaethol lleol.

CYTUNWYD cymeradwyo'r Côd Llywodraethu Corfforaethol diwygiedig.

6.7. CYNLLUN BUSNES ERW

Bu'r Cyd-bwyllgor yn ystyried Cynllun Busnes ERW 2018/19. Roedd y Cynllun yn canolbwyntio ar bedwar amcan allweddol a oedd yn deillio o Genhadaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru:-

- Datblygu proffesiwn addysg o ansawdd uchel
- Sicrhau bod arweinwyr ysbrydoledig yn gweithio ar y cyd i godi safonau
- Cefnogi ein hysgolion i fod yn ysgolion cryf a chynhwysol sy'n ymrwymedig i ragoriaeth, tegwch a llesiant
- Sicrhau trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn ar gyfer cefnogi system hunan-wella

Roedd Cynllun Busnes ERW hefyd yn amlinellu sut y byddai'r meysydd ar gyfer gwelliant yn cael eu cyllido yn unol â Grant Gwella Ysgolion Consortia Rhanbarthol Llywodraeth Cymru. Mae'r fframwaith Canlyniadau Addysg yng Nghymru sy'n rhan o'r Cynllun yn dangos sut y byddai Llywodraeth Cymru yn dwyn pob rhanbarth i gyfrif yn erbyn mesurau canlyniadau allweddol.

Codwyd y materion canlynol wrth ystyried yr adroddiad:-

Dywedodd y Cyfarwyddwr Arweiniol yn dilyn cwblhau'r Cynllun Busnes cafodd hunanwerthusiad ei gynnal a oedd wedi nodi meysydd o bryder. Roedd y meysydd hyn yn nodi y dylid fod wedi ymgynghori'n fwy helaeth wrth ddatblygu'r Cynllun Busnes a'r gofyniad i baratoi adroddiad cryno ar gyfer cynulleidfa wahanol.

Mynegwyd sylwadau nad oedd y Cynllun yn canolbwyntio ar y blaenoriaethau allweddol a bod angen rhagor o eglurder o ran y prif gyfrifoldebau a'r llinellau adrodd.

Yn dilyn y sylwadau, awgrymwyd y dylid gwneud gwelliannau i'r cynllun ynghyd â chrynodeb, er mwyn lliniaru'r risg o beidio â chydymffurfio, awgrymwyd ymhellach y dylid anfon y Cynllun ar e-bost at bob Aelod o'r Cyd-bwyllgor i geisio cael cytundeb erbyn 31 Gorffennaf 2018.

CYTUNWYD:

6.7.1 bod cynllun busnes ERW yn cael ei dderbyn fel y brif ddogfen strategol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2018-19;

6.7.2 nodi bod ERW wedi cysoni ei waith gyda Chenhadaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru;

6.7.3 **i) i gyfarwyddo Cyfarwyddwr Arweiniol Addysg a'r Rheolwr Gyfarwyddwr i wneud gwelliannau i gynllun busnes ERW;**

ii) llunio Crynodeb o'r Cynllun i'r Bwrdd Gweithredol;

iii) anfon y Crynodeb at holl aelodau'r Cyd-bwyllgor ar e-bost, er mwyn cael cytundeb erbyn 31st Gorffennaf 2018;

6.7.4 Rhoi gwybod i holl Swyddogion A151 yr Awdurdodau Lleol am y risg.

7. ADRODDIADAU CYLLID AC ARCHWILIO MEWNOL:-

7.1. PENNAETH ARCHWILIO MEWNOL CONSORTIWM ERW BARN SICRWYDD FLYNYDDOL 2017-18

Cafodd y Cyd-bwyllgor farn blynyddol y Pennaeth Archwiliadau Mewnol ar effeithiolrwydd llywodraethu, rheolaeth fewnol, rheoli risg a trefniadau rheoli ariannol ERW er mwyn llywio Datganiad Llywodraethu Blynyddol ERW.

Nododd y Cyd-bwyllgor fod adran 4, Cyflawni'r Cynllun Archwilio wedi tynnu sylw at oedi o ran cyrraedd consensws rhwng Awdurdodau Lleol ERW a bod hyn wedi atal y Rhaglen Diwygio ac Adolygu rhag symud ymlaen. Roedd hyn hefyd wedi arwain at oedi o ran diweddaru'r Cytundeb Cyfreithiol. Dylai'r materion hyn gael eu hystyried fel Materion Llywodraethu Sylweddol o fewn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Yn ogystal, roedd adran 4 o fewn yr adroddiad hefyd wedi tynnu sylw at y ffaith nad oedd y Côd Rhanbarthol ar gyfer Llywodraethu Corfforaethol wedi cael ei fabwysiadu, ac felly, dylid ei ystyried yn Flaenoriaeth ar gyfer Gwella yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Y consensws cyffredinol gan y Cyd-bwyllgor oedd y dylid sicrhau ei fod yn flaenoriaeth uchel a bod y gwaith angenrheidiol i gryfhau'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cael ei gwblhau mor fuan â phosibl cyn cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor.

CYTUNWYD:

7.1.1 cyfeirio'r mater at y tri Swyddog Arweiniol, (Rheolwr Gyfarwyddwr, Prif Weithredwr Arweiniol a'r Cyfarwyddwr Addysg Arweiniol) i lunio cynllun lliniaru erbyn cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor;

7.1.2 Y Swyddog Monitro i ddiweddaru'r Cytundeb Cyfreithiol, i adlewyrchu'r sefyllfa bresennol, i gynnwys penderfyniadau blaenorol y Cyd-bwyllgor oedd wedi'u dirprwyo a'r wybodaeth ddiweddaraf am ddirprwyaethau'r Bwrdd Gweithredol a'r Rheolwr Gyfarwyddwr (fel y nodir yn y Cytundeb Cyfreithiol);

7.1.3 Ychwanegu Cytundeb Cyfreithiol ERW yn eitem sefydlog ar yr agenda.

7.1a ADRODDIAD ARCHWILIO MEWNOL DRAFFT CONSORTIWM ERW 2017-18

Bu'r Cyd-bwyllgor yn ystyried adroddiad ar Archwiliad Mewnol Consortiwm ERW ar gyfer 2017-18 a oedd yn rhoi sicrwydd ar effeithiolrwydd llywodraethu, rheolaeth fewnol, rheoli risg a'r trefniadau rheoli ariannol sydd ar waith ar gyfer consortiwm ERW.

Yn dilyn sylw a godwyd ynglŷn â phwysigrwydd sicrwydd parhaus, gofynnodd y Cadeirydd o'r eitem hon fod yn eitem sefydlog ar agenda'r Cyd-bwyllgor at ddibenion monitro.

Cytunwyd:

7.1a) i) nodi Adroddiad Archwilio Mewnol Consortiwm ERW 2017-18;

7.1a) ii) bod Adroddiad Archwiliol Mewnol Consortiwm ERW 2017-18 yn eitem sefydlog ar agenda'r Cyd-bwyllgor.

7.1b) DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL CONSORTIWM ERW 2017-18

Derbyniodd y Cyd-bwyllgor Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol 2017-18 Consortiwm ERW a oedd yn cynnwys y canfyddiadau o'r adolygiad blynyddol o drefniadau llywodraethu 2017-18 am gonsortiwm ERW.

Nodwyd bod y camau rheoli wedi cael eu nodi, ac yn broses o gael eu cytuno a'u cwblhau.

Ni dderbyniwyd y Datganiad Llywodraethu Drafft yn ei ffurf bresennol.

Mynegodd y Cadeirydd ei siom nad oedd yn bosibl i'r Cyd-bwyllgor ystyried hyn oherwydd nad oedd y camau rheoli yn gyflawn. Dywedodd Swyddog Adran 151 ERW bod angen penderfyniad y Cyd-bwyllgor ar y mwyafrif o'r camau rheoli. Gofynnodd y Cadeirydd i'r camau rheoli gael eu cwblhau a'u gohirio hyd nes cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor. Dywedodd Swyddog A151 ERW bod yn rhaid cymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol Consortiwm ERW cyn y bydd Datganiad Cyfrifon ERW yn cael ei lofnodi gan Swyddfa Archwilio Cymru.

CYTUNWYD

7.1b) i) y byddai camau rheoli Datganiad Llywodraethu Blynyddol Consortiwm ERW 2017-18 yn cael eu cwblhau gan Swyddogion Arweiniol gyda chynllun gweithredu yn nodi'r camau lliniaru;

7.1b) ii) a byddai'n cael ei ddosbarthu i aelodau'r Cyd-bwyllgor I'w cymeradwyo erbyn 31/07/2018.

7.2. DATGANIAD CYFRIFON 2017-18 & ADRODDIAD ISA 260 SAC

Croesawodd y Cadeirydd Mr Jeremy Saunders (Swyddfa Archwilio Cymru) a gafodd ei wahodd i ddod i gyfarfod y Cyd-bwyllgor i gyflwyno Adroddiad Barn ac Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol Swyddfa Archwilio Cymru [ISA 260] er ystyriaeth ERW ochr yn ochr a'i adolygiad o'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2017-18.

Dywedodd y Swyddog A151 fod y Datganiad Cyfrifon wedi cael ei baratoi yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar Gadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol a'i fod yn adlewyrchu'r adroddiad alldro a gyflwynwyd i'r Cyd-bwyllgor ym mis Mawrth 2018.

Codwyd cwestiwn ynghylch y cynnydd sylweddol mewn ffioedd ymgynghori o gymharu â ffioedd 2016-17. Cynigiodd Swyddog A151 ERW i gylchredeg y rheswm am y cynnydd i'r Cyd-bwyllgor.

Dosbarthodd Mr Jeremy Saunders yr Adroddiad Barn ac Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol Swyddfa Archwilio Cymru [ISA 260] (dogfen 680A 2018-19) ac esboniodd bod yr adroddiad yn hwyr oherwydd terfynau amser.

Nododd Swyddfa Archwilio Cymru y byddai Datganiad Llywodraethu anghyflawn yn arwain at adroddiad anghymwys.

CYTUNWYD

7.2.1 cymeradwyo Datganiad Cyfrifon ERW 2017-18 Datganiad i'w lofnodi gan y Swyddog A151 ERW a Chadeirydd y Cyd-bwyllgor;

7.2.2 derbyn Adroddiad Barn ac Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol Swyddfa Archwilio Cymru [ISA 260].

7.3. CYNLLUN ARCHWILIO SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU AM ERW 2017-18

Derbyniodd y Cyd-bwyllgor Gynllun Archwilio Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer ERW yn 2017-18 a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith a gyflawnwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru wrth gyflawni ei ddyletswyddau statudol.

Nododd y Cyd-bwyllgor fod gwall yn yr adran 'Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen' ar wyneb ddalen yr adroddiad. Dylai nodi 'cymeradwyo'r ffi archwilio o £13,000' ac nid £14,000 fel y nodwyd.

CYTUNWYD

7.3.1 cymeradwyo Cynllun Archwilio Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2017-18 (cyfeirnod y ddogfen 453A 2018-19 (Mehefin 2018);

7.3.2 cymeradwyo'r ffi archwilio o £13,000;

7.3.3 derbyn yr amserlen fel y nodir yn enghraifft 4;

7.3.4 derbyn y cyfrifoldebau penodol fel y nodir yn Atodiad 1.

7.4. DIWEDDARIAD CYLLID ERW 2018-19

Derbyniodd y Pwyllgor y wybodaeth ddiweddaraf o ran y sefyllfa ariannol ar gyfer 2018-19, a oedd yn darparu gwybodaeth fanwl mewn perthynas â

- Chyllideb y Tîm Canolog 2018-19
- Cytundebau Lefel Gwasanaeth
- Dyraniadau Grant 2018-19
- Grantiau 2018-19 – Grant Amddifadedd Disgyblion Plant sy'n Derbyn Gofal
- Grantiau 2018-19 – Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol
- Blaenoriaethau Cynllun Busnes ERW yn 2018-19
- Rhaglen Adolygu a Diwygio ERW
- Risgiau
- Cronfeydd wrth gefn

Gan gyfeirio at gofnod 5 y cyfarfod diwethaf lle gofynnwyd am eglurhad ynghylch sefyllfa Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot ynghylch talu ei gyfraniad tuag at gostau craidd ERW ar gyfer 2018/19, dywedwyd y byddai'r Cyngor yn lleihau ei gyfraniad i ERW yn y dyfodol. Gwnaed y penderfyniad gan yr Aelodau Etholedig yng nghyd-destun cyllideb refeniw 2018/19 y Cyngor ar 21 Chwefror, 2018. Roedd Mr Steven Phillips, Prif Weithredwr Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot wedi egluro sefyllfa'r Cyngor mewn llythyr a atodwyd i'r adroddiad.

Dywedodd y Prif Weithredwr Arweiniol bod llythyr wedi'i ysgrifennu at y Cyngor mewn ymgynghoriad â Chadeirydd ERW a atodwyd i'r adroddiad a bod ymateb wedi dod i law gan Brif Weithredwr Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot. Fodd bynnag, roedd ymateb pellach yn cael ei baratoi ar hyn o bryd. Cydnabuwyd na fyddai taliad yn ofynnol tan Hydref 2018 a bod amser ar gael i ddod i gytundeb drwy broses gyfryngu anffurfiol. Gofynnodd y Cadeirydd i'r mater gael ei ohirio a'i drafod ymhellach yn ystod cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor.

Cafwyd sylw y byddai'n fuddiol, at ddibenion cysondeb, ymchwilio i'r Awdurdodau Lleol hynny sydd ar hyn o bryd â nifer gyflawn o ymgynghorwyr her er mwyn canfod faint oedd yn cael ei wario yn y maes hwn.

Cytunodd y Cadeirydd y byddai'n fuddiol cael gwybod am nifer yr Ymgynghorwyr Her a gyflogir a'r gost i bob Awdurdod Lleol a gofynnodd i'r wybodaeth hon gael ei hystyried yn ystod cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor.

Nododd y Cyd-bwyllgor fod y llythyr yn Atodiad 2 o'r adroddiad yn nodi bod canlyniadau'r gwerthusiad diweddar wedi canfod bod angen cryn dipyn o waith er mwyn cryfhau'r trefniadau presennol. Er bod y llythyr yn cydnabod bod y gwerthusiad yn rhoi ystyriaeth i'r trefniadau yn ystod cyfnod 2015-16 a 2016-17, roedd cynnydd cadarnhaol wedi cael ei wneud ers hynny i gryfhau'r trefniadau er bod mwy o waith ei angen.

Mynegodd Swyddog A151 ERW bryderon ynghylch llif arian ERW, o gofio nad oedd Llywodraeth Cymru wedi prosesu unrhyw daliadau i'r rhanbarth ar gyfer 2019-20 a dywedodd wrth y Cyd-bwyllgor y byddai'n rhaid iddo ysgrifennu at bob Swyddog A151 i roi gwybod iddynt na fyddai unrhyw daliadau yn cael eu prosesu i'r Awdurdodau Lleol na'r ysgolion hyd nes y ceir cadarnhad am y grant gan Lywodraeth Cymru.

Mynegwyd pryder sylweddol ynghylch yr angen am arweinyddiaeth o safon uchel ym maes addysgu. Teimlwyd bod llawer o athrawon safonol yn cael eu secondio i'r consortia, ac o ganlyniad yn lleihau nifer yr athrawon safonol. Dywedodd y Rheolwr Gyfarwyddwr er mwyn cefnogi'r newidiadau oedd i ddod, roedd hi ar hyn o bryd yn cysylltu â phenaethiaid ac y byddai'n darparu adroddiad i gyfarfodydd y Cyd-bwyllgor yn y dyfodol.

CYTUNWYD

7.4.1 cymeradwyo Cyllideb y Tîm Canolog ar gyfer 2018/19;

7.4.2 gohirio'r camau i'w cymryd pe na fyddai Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot yn talu ei gyfran o'r £250k o Gyfraniad yr Awdurdodau Lleol ar gyfer 2018-19 hyd nes cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor;

7.4.3 i) bod dyraniadau grant 2018-19 a'r materion o ran bodloni pedwar o delerau ac amodau Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol yn cael eu nodi a;

ii) i ofyn am lythyr ffurfiol gan Lywodraeth Cymru yn egluro telerau ac amodau'r grant.

7.4.4 nodi dyraniad grant 2018-19 a'r materion cyfredol o ran bodloni amodau a thelerau'r Grant Amddifadedd Disgyblion Plant sy'n Derbyn Gofal;

7.4.5 nodi dyraniad Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol i flaenoriaethau Cynllun Busnes ERW 2018-19;

7.4.6 nodi'r materion cyfredol mewn perthynas ag (a) bodloni telerau ac amodau RCSIG a (b) y fformiwla ar gyfer dosbarthu'r grant a elwid gynt yn Grant Gwella Addysg, a gafodd ei gynnwys yn RCSIG 2018-19 fel trefniant trosiannol, i'r chwe Awdurdod Lleol;

7.4.7 ceisio cael eglurhad gan Lywodraeth Cymru ynghylch y cynnig / trefniadau o ran y cyllid o £250k gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y Rhaglen Adolygu a Diwygio, ac o ran ei ofynion ynghylch dychwelyd unrhyw arian sydd eisoes wedi'i wario;

7.4.8 gohirio'r penderfyniad ynghylch sut i ailgyflenwi cronfeydd wrth gefn ERW, naill ai gyda chyfraniad untro gan y chwe Awdurdod Lleol neu gynnydd yn cyfraniad blynyddol presennol o £250k hyd nes cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor;

7.4.9 tynnu'n ôl y penderfyniad i benodi Rheolwr Gwella Cyllid a Busnes ar gontract tymor penodol am fis

8. COFRESTR RISG

Cafodd y Cyd-bwyllgor y Gofrestr Risg Gorfforaethol ar gyfer 2017-18, a oedd yn cynnwys risgiau busnes strategol (bygythiadau) a allai fod yn niweidiol i gyflawni Gweledigaeth a Nodau ERW fel yr amlinellir yng Nghynllun Busnes ERW.

Er bod y Cyd-bwyllgor wedi nodi'r fformat newydd, dywedwyd bod dal angen cryn dipyn o waith ar y gofrestr. Dywedwyd y byddai adolygiad pellach o'r sgoriau risg yn cael ei gyflawni.

Nododd y Cyd-bwyllgor fod y Gofrestr newydd yn anghyflawn, ac nid yr Aelodau yw'r perchenogion.

Dywedwyd y byddai adolygiad pellach o'r sgoriau risg yn cael ei gyflawni.

CYTUNWYD

8.1 bod y Gofrestr Risg yn cael ei nodi;

8.2 bod angen gwaith pellach er mwyn cwblhau'r gofrestr risg, gan gynnwys adolygu'r sgorau risg.

9. ADRODDIADAU ADOLYGU AC DIWYGIO:-

9.1. CYNIGION ADNODDAU DYNOL

Bu'r Cyd-bwyllgor yn ystyried adroddiad a oedd yn cynnwys rolau a chyfrifoldebau ERW a'r cynnig i greu 3 swydd barhaol er mwyn sefydlogi a chryfhau'r Tîm Canolog arfaethedig. Roedd yr adroddiad hefyd yn cynnwys disgrifiadau swydd ar gyfer y 3 swydd arfaethedig ganlynol:-

- Pennaeth Gwella Busnes
- Pennaeth Perfformiad ac Arweinyddiaeth Ysgolion
- Pennaeth Cymorth a'r Cwricwlwm

Nodwyd bod y diffyg sefydlogrwydd a chapasiti parhaol yn y Tîm Canolog yn ERW yn risg y tynnwyd sylw'r Cyd-bwyllgor ato ers mis Tachwedd 2016.

Er mwyn cynnal cyfweliad cytbwys ac theg, pwysleisiodd y Cadeirydd ei bod yn bwysig i sicrhau bod gan bob Awdurdod Lleol gynrychiolaeth ar y Pwyllgor Penodi.

Mynegwyd pryder y byddai costau'r 3 swydd yn cyfateb i tua £250k ac felly, teimlwyd y dylid datblygu achos busnes.

Dywedwyd bod cyfarfod wedi'i drefnu gyda'r Cyfarwyddwyr ar 20 Gorffennaf 2018 i ystyried y Disgrifiadau Swydd yn fanylach.

Yn sgil natur y rôlau a'r meysydd y byddant yn eu gwasanaethu, gofynnwyd i'r disgrifiadau swydd ar gyfer Pennaeth Perfformiad ac Arweinyddiaeth Ysgolion a'r Pennaeth Cymorth a Chwricwlwm gael eu newid i adlewyrchu hynny. Barnwyd bod angen i'r ymgeisydd llwyddiannus fod yn rhugl yn y defnydd o'r Gymraeg ar adeg penodi.

Yn ogystal, gan y byddai'r swydd Pennaeth Gwella Busnes i raddau helaeth yn swydd gefn swyddfa, cytunwyd y dylid nodi bod 'y gallu i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg' yn parhau'n *Ddymunol.*

CYTUNWYD

9.1.1 bod y cynnig i greu'r 3 swydd ganlynol:

- Pennaeth Gwella Busnes
- Pennaeth Perfformiad ac Arweinyddiaeth Ysgolion
- Pennaeth Cymorth a'r Cwricwlwm

yn cael ei gymeradwyo yn amodol ar y canlynol:

i) bod y swyddi Pennaeth Perfformiad ac Arweinyddiaeth Ysgolion a Phennaeth Cymorth a'r Cwricwlwm yn cael eu diwygio i nodi 'bod y gallu i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg yn *Hanfodol* ar lefel rugl ar adeg penodi;

ii) bod y Disgrifiadau Swydd a'r Manylebau Swydd yn cael eu hystyried ymhellach gan y Cyfarwyddwyr, y Swyddog Adran 151 a'r Grŵp AD (x6 un o bob Awdurdod Lleol).

9.2 ADOLYGU CYTUNDEBAU LEFEL GWASANAETH A THREFNIADAU MEWN DA

Cafodd y Cyd-bwyllgor adroddiad a oedd yn amlinellu sefyllfa bresennol y Cytundebau Lefel Gwasanaeth a'r trefniadau mewn da gan gynnwys argymhellion.

Nodwyd yn gyffredinol, bod llawer o'r gwasanaethau a ddarperir i ERW o dan gytundebau a thrwy gyfrwng CLG gan yr awdurdodau lleol wedi bod yn llwyddiannus. Fodd bynnag, ystyriwyd ei bod yn amserol i gynnal adolygiad i ganfod gwerth am arian ac ansawdd a maint y gwasanaethau wrth i'r sefydliad ehangu.

Dywedodd y Rheolwr Gyfarwyddwr fod materion seilwaith hanfodol wedi'u nodi fel rhai sydd angen sylw brys, gan gynnwys Adnoddau Dynol, Cyllid, Archwilio, TG, Yswiriant, Llety, Iechyd a Diogelwch a'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol. Oherwydd y lefel risg sylweddol, cynigiwyd cymeradwyo'r Cytundebau Lefel Gwasanaeth fel y nodir yn yr adroddiad.

Nodwyd mai Cyngor Sir Penfro oedd yn darparu'r rhan fwyaf o wasanaethau.

Awgrymwyd ailsefydlu'r trefniadau o ran y Cytundebau Lefel Gwasanaeth o 1 Ebrill 2019.

Yn sgil yr uchod ac yn dilyn ymholiad a ddaeth i law ynghylch pwy oedd yn gyfrifol am yswiriant, gofynnodd y Cadeirydd am adroddiad pellach i gael ei gyflwyno i'r Cyd-bwyllgor nesaf a dywedodd y byddai'n ymarferol parhau gyda'r trefniadau presennol hyd nes y cyfarfod nesaf.

Cytunwyd

9.1.1 y byddai adroddiad yn cynnwys gwybodaeth am faterion yswiriant yn cael ei gyflwyno i gyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor;

9.2.3 tan hynny bydd y Cytundebau Lefel Gwasanaeth presennol a'r trefniadau mewn da yn parhau;

9.1.2 gwahodd datganiadau o ddiddordeb o ran trefniadau mewn da/swyddogion statudol, a Chytundebau Lefel Gwasanaeth gan yr holl Awdurdodau Lleol o fis Medi 2018.

9.3. AMLINELLU CYLCH GWAITH AR GYFER ADOLYGU AC ADNEWYDDU TREFNIADAU LLYWODRAETHU ERW

Cafodd y Cyd-bwyllgor adroddiad a oedd yn ceisio egluro cwmpas y gwaith a oedd yn cael ei gyflawni mewn perthynas â threfniadau llywodraethu ERW.

Nodwyd yn dilyn adroddiad diweddar ESTYN ac yn sgil yr adolygiad o'r Model Cenedlaethol, teimlwyd bod hyn yn amser da i adolygu'r trefniadau llywodraethu er mwyn sicrhau bod trefniadau llywodraethu ERW yn parhau'n effeithiol ac effeithlon.

Roedd yr adroddiad yn darparu manylion am y canlynol:

- Egwyddorion llywodraethu da
- Cylch gwaith y consortia rhanbarthol a'r Awdurdodau Lleol
- Nodweddion y gwasanaeth gwella ysgolion sydd wedi'i fireinio yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru (drafft)
- Yr heriau presennol
- Meysydd allweddol i'w hadolygu

Er mwyn mynd i'r afael â rhai o'r heriau, roedd y meysydd allweddol ar gyfer yr adolygiad yn cynnwys strwythur llywodraethu arfaethedig a fyddai'n sicrhau bod yr holl randdeiliad yn glir ynghylch cylch gorchwyl pob grŵp/bwrdd, i gryfhau'r broses graffu ar ERW ac chryfhau sicrwydd ansawdd mewn Awdurdodau Lleol. Yn ogystal, darparwyd aelodaeth drafft i'r Cyd-bwyllgor ynghyd â'r cylch gwaith a phwerau dirprwyedig y pwyllgor a oedd yn cynnwys 12 o gyfrifoldebau penodol er mwyn hyrwyddo gweithio ar y cyd wrth ddarparu gwasanaethau.

Codwyd y materion canlynol wrth ystyried yr adroddiad:-

- Cyfeiriwyd at 12 cyfrifoldeb y Cyd-bwyllgor (Tudalen 466). Mynegwyd sylw y dylai un o gyfrifoldebau'r Cyd-bwyllgor gynnwys 'monitro'r sefyllfa a chyfeiriad y darlun cenedlaethol'.

- Mewn ymateb i nifer o ymholiadau ynghylch gwaith datblygu pellach, nododd y Cadeirydd y byddai'n anodd i ddatblygu'r Strwythur Rheoli ymhellach hyd nes ceir cadarnhau am y Model Cenedlaethol.

Cytunwyd:

9.1.1 bod yr adroddiad arAmlinellu'r Cylch Gwaith ar gyfer Adolygu a Diwygio Trefniadau Llywodraethu ERW, yn cael ei nodi yn waith sydd ar y gweill;

9.1.2 bod yr adroddiad yn cael ei fwydo i Raglen Adolygu a Diwygio ERW (Cyd-bwyllgor 21/9/17 penderfyniad 7.1-7.3);

9.1.3 i nodi'r heriau.

10. ADRODDIAD AR DDIFFYG CYDYMFFURFIAETH

Cafodd y Cyd-bwyllgor adroddiad a oedd yn tynnu sylw at y ffaith nad oedd ERW'n cydymffurfio ag amodau Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol (RCSIG).

Atgoffodd y Rheolwr Gyfarwyddwr y Cyd-bwyllgor fod Llywodraeth Cymru wedi uno nifer o'r grantiau i'r Consortia Rhanbarthol yn un Grant Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSIG). Roedd y cyllid fod cael ei dalu bod i'w dalu yn ddeufisol yn seiliedig ar gostau fel y nodir yn y Proffil Taliadau y cytunwyd arno â Llywodraeth Cymru.

Gwerth y grant i ERW oedd £40,971,102. Yn ogystal, mae'r Grant Amddifadedd Disgyblion i ERW, y cyfeiriwyd ato hefyd yn y llythyr cynnig yn yr atodiad, werth £24,233,150. Nodwyd yn y llythyr cynnig grant, "Rydym yn cadw'r hawl i atal neu adennill unrhyw ran o'r cyllid”.

Nodwyd bod y rhanbarthau eraill wedi cael dyraniad y chwarter 1af ac roeddent ar fin cael y dyraniad ar gyfer yr 2il chwarter. Nid oedd ERW wedi cael ei ddyraniad eto a oedd yn achosi pryder i ysgolion nad oedd wedi cael eu cyllid sylfaenol na'r Grant Gwella Addysg.

Yn ogystal, nododd y Rheolwr Gyfarwyddwr wrth ddehongli'r amodau, nad yw ERW ar hyn o bryd yn bodloni o leiaf 6 o'r amodau fel y nodir yn yr adroddiad.

Pwysleisiodd y Rheolwr Gyfarwyddwr os na fyddai'r Cyd-bwyllgor yn cytuno ar fformiwla ariannu cyffredin ar gyfer pob ysgol yn y cyfarfod hwn, ni fyddai ysgolion yn cael cyllid y tymor hwn.

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd y Cyd-bwyllgor mewn sefyllfa i gytuno ar hyn hyd nes bod Cynllun Busnes ERW yn cael ei gymeradwyo (gweler eitem 6.7 uchod), yn dilyn cymeradwyaeth, bydd y mater yn cael ei ddwyn gerbron y Cyd-bwyllgor er mwyn cael penderfyniad. Yn y cyfamser, awgrymwyd i barhau â'r fformiwla ariannu cyffredin presennol ar gyfer pob ysgol.

CYTUNWYD

10.1 i) bod y mater hwn yn cael ei ohirio i gyfarfod y Cyd-bwyllgor yn y dyfodol yn dilyn cymeradwyo Cynllun Busnes ERW (gan Lywodraeth Cymru) yn y cyfamser;

ii) bod Swyddogion yn parhau â'r fformiwla gyllido gyffredin cyfredol ar gyfer pob ysgol;

10.2 **i gyfarwyddo'r Rheolwr Gyfarwyddwr i drafod trefniadau dros dro gyda Llywodraeth Cymru wrth i'r gwaith datblygu gael ei roi ar waith er mwyn cael ar grant ar gyfer ysgolion;**

10.3 **bod yr ysgolion yn cael gwybod drwy swyddogion A151 yr Awdurdod Lleol unigol.**

11. UNRHYW FATER ARALL

Ni chodwyd unrhyw faterion eraill.

__________________________ ____________________

CADEIRYDD **DYDDIAD**